Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

Sermo pro viagio regis romanorum

urn:nbn:de:bsz:31-300759

Visual Library

¶ In tertia oſtendit̄ q̄ poteſtas ordinis
non eſt ſimpliciter equalis in om̄ibus ſa
cerdotibus et epiſcopis.
¶ In quarta oſtēdit̄ quid ſit poteſtas iu/
riſdictōnis in foro exteriori.
¶ In quinta oſtendit̄ quid ſit poteſtas
iuriſdictiōis in foro interiori/et de dupli
ci ſubiectōne.
¶ In ſexta ponit̄ quadruplex diſtinctio
vtilis ꝛ neceſſaria ꝑ intellectu ſequentiū.
¶ In ſeptima quid dicendū ſit de eccleſi/
aſtica poteſtate dum cōſideratur formali/
ter et abſolute.
¶ In octaua quid dicēdum ſit de eccleſia
ſtica poteſtate put cōſideratur reſpectiue
et quodāmodo materialr̄ ſeu ſubiectiue.
¶ In nona quid dicēdū ſit de eccleſiaſti/
ca poteſtate. dum ꝯſideratur quo ad vſuȝ
vel exercitiū. et illic fundat̄ ſuprema pleni
tudo eccleſiaſtice poteſtatis.
¶ In decima oſtēditur/q̄ in papa eſt ple
nitudo ecclīaſtice poteſtatis ꝛ deſcribitur
¶ In vndecima oſtendit̄ qualiter pleni/
tudo eccleſiaſtice poteſtatis ſit in eccleſia
vel generali concilio.
¶ In duodecimo oſtēditur de plenitudi
ne poteſtatis papalis ꝑ reſpectū ad bona
eccleſiaſticorū atq̄ʒ laicorum.
¶ In tertiadecima fundatur om̄is pote/
ſtas a p̄ria iuſticia varijs ꝛ m̄tis mēbris.

¶ Et ſit epilogus premiſſorū.

¶ Sermo factus per
eundē. xxi. die Julij Anno dn̄i M. cccc. xv
ſuper proceſſiōibus faciēdis pro viagio
Regis Rhomanorū ad petrū de luna.
¶ In quo ponūtur. xij. cōcluſiōes ſeu re/
gule practice in ſacro generali Conſtan/
tieñ. Concilio.

¶ z

P Roſpeꝝ iter faciet nobis de
us ſalutariū noſtrorū Ita lo
quit̄ propheta in pſal. lxvij.
cuius initiū eſt. Exurgat de
us ꝛ diſſipent̄ inimici eiꝰ. ꝛc.
Fiat ita q̄ſumꝰ/pſperū iter. faciat nobis
deus ſalutariū noſtrorū. Auxiliāte te bea
tiſſima virgine. In qua eſt omnis gratia
vie ꝛ veritatis. quā implorēmꝰ ꝛ ſalutemꝰ
dicentes. Aue Maria ¶ Proſperū iter fa
ciat nobis deus ſalutariū noſtrorū Ita ſi
eri credimus ꝛ ſperamꝰ. O domine deꝰ ſa
lutariū noſtrorū. Nec mirandū ſi ſperamꝰ
ꝛ credimus q̄m̄ te donāte aſſumus. Ecce
ordinatōni ſanctiſſime nuꝑ facte quaȝ in
ſpiraſti. ſit conuētus iſte celeberrimꝰ ꝛ de/
uotus ad orandū ꝛ deprecandū faciem tu
am plenā gratiaꝝ ꝛ dicendū. Dn̄e ſaluuȝ
fac regē. Iterq̄ʒ ſuū in ſalutis tue pſperita
te diſpone. ¶ Sed q̄re nobis proſperū
iter fieri petimꝰ viri patres ꝛ fratres Reue
rendiſſimi ſapiētes illuſtres atq̄ʒ doctiſſi/
mi. ꝛ in oīm virtutū decore ꝑclari. Nobis
inq̄ʒ proſperū iter quo pacto fieri petimꝰ.
etiā qui loco manemꝰ/nec moueri quoq̄ʒ
extra diſponimus. Sed ꝑfecto videmur
iter agere. dū facit iter nobis hoc eſt ad vti
litatē noſtrā/ad obſequiū noſtrū. ad vni/
uerſalem ecclīe pacē. Sereniſſimꝰ rhoma
norū rex/ꝓtector eiuſdē ecclīe fideliſſimꝰ.
Proſperū ſit iter ſuū/ſuppliciter ꝛ ſalubri
ter implorēmꝰ. quoniā in proſpitate ſua
ſalus noſtra reponit̄. Ita eni proſperū fa
cies iter nobis O deus ſalutariū noſtroꝝ
ſi pedes eiuſdē regis noſtri in viā pacis di
rexeris. ſi cōceſſeris eum redire cū exulta/
tōne portantē vberes vnionis ꝑfecte ma/
nipulos. Sic eni fas habebit ex ſententia
dicere cū Abrae ſeruo. q̄ proſperū feceris
iter ſuū/q̄ preterea fueris ſecū in om̄ibus
ad que ꝑgit. Ambulet igit̄ ipſe rex via re
gia/per arma iuſticie. a dextris ꝛ a ſiniſtꝛ
te duce ꝛ te comite. qui es via veritas ꝛ vi/
ta te dicente ad eum Intellectū tibi dabo
ꝛ inſtruam te in via hac qua gradieris. fir
mabo ſuꝑ te oculos meos. Mādes deus
angelis tuis vt cuſtodiāt eum in omnibꝰ
vijs ſuis portēt eum in manibus tue pro
tectōnis. vt non offendat ad lapidem cu/
iuſlibet obſtaculi. vel obduratōnis partꝭ
aduerſe. pedem ſuū zelum ſuum. Sic eni
proſpeꝝ iter facies. nedum ſibi ſed nobis
et hoc ad vtilitatem noſtrā tu deus ſaluta
rium noſtrorū. ¶ Potuerat ſermo noſter
prolixius extendi. qui deuotas pro regis
itinere proſpero fundendas. oratōnes cō
monefaceret atq̄ʒ ſuaderet. Sed inſpicio
veſtrum deuotōnis ardorem/qui vt con/
tinuetur vel in maiorem deſideriorū flam
mam erumpat. non eget flatu verborum
meorum exiguo. per ſe enim ſatis in me/
ditatōne veſtra exardeſcit ignis. piorum
ſanctorum q̄ʒ deſideriorum. vt iugiter le/
uatis ſurſum cordibus/ vt tractis ex imo

pectoꝛ ſuſpirijs atq; gemitib⁹ dicat vnuſ/
quiſq; apud ſemetipm̄ Proſperū iter faci
et nobis deus ſalutariū noſtroꝝ. faciet p
faciat. nam̄ apud hebꝛeos vt Nicola⁹ de
lyra dicit. futurū indicatiui. pro optatiuo
ſolet poni. ¶ Diuertat nūc paulului ꝛ per/
gat ad alia nō aliena/ ſermo noſter. Ecce
q; offert in ipſa meditatōe mea iter qōdā
non terreſtre qd agit pedib⁹ coꝛpis. ſʒ ſpi
rituale ꝛ celeſte iter eternitatis qd pagrat
pedib⁹ mētis/ q̄ ſunt cognitio pes ſiniſter
in intellectu. ꝛ volitio pes dexter ī affectu
Hec iter q̄le eſt ſi qs interrogauerit/ rn̄deat
ꝓpheta id eſſe viā mandatoꝛū dei. qui ī ne
dum ambulaſſe ſʒ cucurriſſe gloꝛiabat ip
ſe cū ait. Viam mandatoꝝ tuoꝛū cucurri
cū dilataſti coꝛ meū. Et rurſus. In via te/
ſtimonioꝝ tuoꝝ delectat⁹ ſum ſicut in oī
bus diuitijs. Et talia ſunt in hanc ſentē/
tiam abſq; nūero. Etenī tu qui pegrinarſ
hic a dn̄o. ſi pgendo vis ad vitā ingredi/
ſerua mandata. Hec eſt enī via regia. hoc
iter pſperū. hec cōpendioſa ſemita. q̄ du
cit ad vitam. ¶ Atuero videre mihi vide
oꝛ conſeq̄nter in ipſa meditatōe mea. col
lectū eſſe ſacroſanctū p̄ns cōciliū vt viam
iſtā prepararet ꝛ dirigat vt pſperum hoc iter
noſtrū faciat. cōcedente deo ſalutariū no
ſtroꝝ. Nā vē mūdo a ſcādalis. ve hoſtilib⁹
inſidijs. ſup quib⁹ eſt illa ꝓphete ꝯqueſtio
In via hac q̄ ambu. abſcon. ſupbi laq̄um
mihi. Et rurſus iuxta iter ſcādalū poſue.
mihi. Quis āt oīa iuxta iter mādatoꝝ dei
poſita ſupboꝝ/ demonū carnis. ꝛ mundi
ſcādala dinumeret? Quis oēs laq̄oꝛū no
dos. artes ꝛ modos agnoſcat? Quis non
cū Antboio paueſcēs exclamauerit. Hos
dn̄e laqueos oēs. hec ſcādaloꝝ retia quis
euadet? Atqui benedict⁹ deus ſalutariū
noſtroꝝ qui pſpeꝝ nobis fecit iter ſpūale
mandatoꝛū ſuoꝛū. dū voluntatē facultatē
q; cōtulit cōueniendi ſenioꝛes in vnū. cō
uocādi cetū. congregādi eccl'iam. vt vide
rent q̄d facto opus eſſet. ad tollendū tot
ſcādala poſita in vijs ſyon ita vt lugerent:
eo q͂ non eſſet q̄ veniret ad ſolennitatē ¶
Hinc offendebat ſcandalū ſciſmatice di
uiſionis. Hinc ſcandalū multiplex hereti
ce prauitatis. Hinc multiplicata ſup nu
merū ſcandala/ offenſiōes ꝛ retia cuiſlibʒ
vicioſitatꝭ ¶ Obſidebat p̄cipue. hoc iter
ſpūale/ mōſtrū hoꝛrendū ingēs/ mole po
tens/ ſupbia ꝛ filia eius improbiſſima. di
ra dominādi libido. phibuerat toto mali
gnitatis ſpiritu ꝛ aſtu/ ne celebraret gene
rale conciliū/ qd efficaciſſimū erat. ꝛ pene
vnicū. aduerſus hec oīa ſcādala remediū.
¶ Exultet vero nunc omīs fideliū turba.
Nūc magnifice grās referat deo ſalutariū
nr̄oꝝ q̄ pſpeꝝ fecit iter mādatoꝝ ſuoꝝ dū
ꝯtulit celebrari ſacroſctm̄. h̄ gn̄ale ꝯciliū
ſufficiēs ad ſciſmatū ſedatōʒ Ad hereſū ex
tirpatōʒ ꝛ ad moꝝ r̄foꝛmatōʒ Et h̄ ex pau
cis in hoc eodē practicatis ꝯcilio. n̄ tā de
clarare. q; ſummatī narrare vel annotare
curabo. Non accurato quidē ſed doctria
li quotidianoq; ſermone. Satſ erit ita lo
qui vt intelligar. ¶ Cōſiderans itaq; mē
talib⁹ oculis/ p̄ns generale conciliū ꝛ acta
eius Inuenio q͂ ipm̄ ab itinere ſpirituali
remouit p̄io quadruplex ſcādalū obſtās
ſciſmatis ſedationi. Remouit aliō q̄dru
plex ſcandalū nocēs hereſum extirpatiōi.
Remouit alteꝝ quadruplex ꝯtrariās mo
rū reformatōi. ꝛ ita contrariās. vt iam nō
eſſet proſperū ſed infauſtū iter pacis fidei
et virtutis. ¶ Cōfoꝛmiter ad hanc tripli
cem q̄ternitatē ſcandaloꝝ numerem⁹ xij.
cōcluſiōes. regulas aut leges. q̄ in hoc cō
cilio. vl' explicite vel iplicite ſtabilite ſunt
quaſi totidē directiōes ſalutares. p quas
proſperū iter fecit nobis de⁹ ſalutariū no
ſtroꝛū. vt in hoc itinere ſit vnitas rōe p̄mi
ſit veritas rōe ſcdi. ſit bonitas reſpectu ter
tij. Sit inſup mod⁹ ſpēs ꝛ oꝛdo. Sit de/
niq; mēſura nūerus ꝛ pond⁹. Cōfoꝛmiter
ad potentiā ſapiam ꝛ bonitatē patris ꝛ fi
lij et ſpūſſcti. Hoc modo pſperū iter facit
nobis de⁹. ſcʒ vt ſit iter planū iter lucidū.
iter pulcrū. dum iuſticia ponit in via greſ
ſus ſuos/ dū veſtigia ſua relinq̄t impſſa/
quaſi certa totidē ſigna/ ne oberremus vel
exoꝛbitemus. nobis data.

Prima lex in via

¶ Aſſignet pro prima pte que eſt (pacꝭ
de via pacis. prima lex ſiue directio libe/
rans iter noſtrū a primo ſcādalo. que da
ta eſt in ſeſſione publica. v. Aprilis anni
preſentis ¶ Conciliū generale poteſtatē
a chꝛiſto immediate habʒ. cui quilibʒ cu
iuſcunq; ſtatus vel dignitatis. etiamſi pa
palis exiſtat obedire tenetur/ in his que
pertinēt ad fidem/ ꝛ extirpatiōem ſciſma
tis. ac generalē reformatiōem eccleſie dei
in capite/ ꝛ in membꝛis. Conſcribenda

prorſus eſſe mihi videretur in eminẽtio-
ribꝫ locis. vel inſculpẽda ꝑ oẽs eccl'ias. ſa-
luberrima hec determĩatio. lex vel regula/
tanq̃ꝫ directio fundamẽtalis. ꝛ velut infal
libilis aduerſus mõſtruoſum. horrẽdũq̃ꝫ
offendiculũ. qḋ hacten⁹ poſitũ erat ꝑ mul
tos de eccleſia in itinere mãdatoꝝ dei. de
terminãtes ex textibꝫ groſſe. nõ ad regulã
euangelicã ꝛ eternam acceptis. papã non
eſſe ſubiectũ generali cõcilio. neq̃ꝫ iudica
ri poſſe ꝑ ipm. Ex preterea generale conci
liũ totũ ab ipſo robur imediatũ ſumebat
Nec poterat ſine eo caſu quocũq̃ꝫ vel con
uocari vel ſtabiliri. Ex nemo poterat ei di
cere. Cur ita facis. quoniã ſolut⁹ erat legi
bus ꝛ ſupra ius. Et ita de plimis ꝑ q̃ blã-
da fallax ꝛ ſubdola adulatio fouebat libi-
dinẽ dñandi/ ꝛ tyrannidẽ eccleſie deſtru-
ctricẽ. papatũ ſeu eius vſuꝫ cõuertebat ita
vt nõ pateret via reductõis ſeu pacis. ¶
Scripſit ſup hoc errore vel ſcãdalo Reue
rẽdiſſim⁹ pr̃ dñs Cardinal' cameracẽ. p-
ceptor me⁹ inclit⁹ dudũ ꝛ nuꝑ anteq̃ꝫ fierꝫ
hec cõſtitutõ reputãs eẽ ꝑniciosiſſimũ ſic
aſſerere. ſicut ꝛ de multis dictis ꝑ q̃ſdã in-
nitẽtes ſuis iuribꝫ poſitiꝭ ãnotauit. Nũc
ex q̃ iam lex poſita eſt nec iã licet dubitare
probatõnes omittam⁹. Sola hec proba
tio ſufficeret. Si eccleſiam nõ audierit ſit
tibi vt ethnicus et publicanus.

a ¶ Secunda directio

¶ Cõciliũ generale po ¶ ſiue lex ſalutarꝭ
teſt eũ quẽ reputat ſummũ põtificẽ. nedũ
cõſultiue inducere. ſed autoritatiue cõpel
lere ad offerendũ viã ceſſionis vel ad cedẽ
dum papatui etiã ſine culpa ſua licꝫ non
ſine cauſa. Qualis cauſa mltiplex eſſe pt-
quẽadmodũ in publicis ſmonibꝫ tactuꝫ
fuit in hoc cõcilio. ¶ Hec lex ꝑ hoc ſacrũ
cõciliũ. determĩatiue ſtatuta eſt. ꝛ in papa
Joh. xxiij. practicata. q̇ viã ceſſionis vrgẽ
te cõcilio primũ obtulit. deiñ ceſſit. Tollit
ex hoc ſcãdalũ dicẽtiũ viã ceſſionis practi
cari nõ poſſe inuitꝭ cõtendẽtibꝫ de papa-
tu. Tollit deniq̃ꝫ colluſio ſeu tergiuerſatõ
volentiũ inuito generali cõcilio vel eccl'ia
ꝑniciose papatũ detinere. nũc aut quoli-
bet in futuꝝ. Etenĩ ſi pt ſumm⁹ põtifex da
re libellũ repudij eccl'ie ſpõſe xp̃i ſicut egit
Celeſtin⁹ ꝛ laudat. cur nõ viceuerſa pote-
rit ſponſa chriſti repudiare nõ dicã ſpon-
ſum ſuũ. ſed ſponſi vicariũ. preſertim vbi
ſubeſt vel culpa vel cauſa.

¶ Tertia directio.

¶ Conciliũ generale ſic eſt ſupra papã q̃
ei⁹ bullas ꝛ ꝓceſſus vel ordĩatões ꝛ ſtatuta
pt irritare vel annullare. Põt inſuꝑ trãſla
tionẽ curie romane a loco cõcilij ipedire.
Cõpellere rurſus papã ſtare cũ cõcilio et
ita de ſilib⁹. Hoc determĩatũ eſt in publi-
ca ſeſſione ꝛ mltiplr practicatũ. Tollit ex
hoc ſcãdalũ quo ꝑ indirectũ q̃reret nunc
aut alias diſſipari generale concilium.

¶ Quarta directio.

¶ Conciliũ generale ſic eſt ſuꝑ leges oẽs
poſitiuas. vel a ſummis põtificibꝫ. vl' a ge
neralibꝫ cõcilijs editas/ q̃ eas pt interpta-
ri mutare vel tollere. pro q̃nto viderent im
pedimentũ vel ſcandalũ eſſe ad iter eccl'ia-
ſtice vnionis. Hoc practicauit pñs cõcili
um tollẽdo pẽas oẽs ꝛ inhabilitatões. ꝛc.
Suſpẽdẽdo inſuꝑ futurã ſummi põtifi-
cis electõem. Recipiendo deniq̃ꝫ ad cau-
telã ꝛ humili q̃dã cõdeſcẽſiõe. ꝓtenſam cõ
firmatõꝫ cõcilij a dño papa. cũ mlt̃ꝭ ſilibꝫ
q̃ ꝛ q̃lia iuriũ poſitiuoꝝ rigor ñ admittit.

¶ Secũda pars prin

cipalis de via veritatis.

Exposuim⁹ in hac parte p̃ria qua-
tuor ſcandalorũ genera quibꝫ ob-
ſtitit pñs ꝯciliũ vt pſpex iter faceret nob
de⁹ ſalutariũ nrõrũ/ ad dirigendos pedes
nrõs i viã pacꝭ. ꝛ ad ſedatõeꝫ ſciſmatice di
uiſiõis. Trãſeam⁹ ꝑ ſcd̃a pte ad deſtructõ
nẽ alterius q̃druplicꝭ ſcãdali quo videbat
impediri declaratio veritatis. et heretice
prauitatis deſtructio.

¶ Prima directio ſa-

lutaris in via catholice veritatis.

¶ Conciliũ generale poteſt ꝛ debet circa
omnẽ ꝑſonã cuiuſcũq̃ꝫ preeminẽtie vl' ſta
tus exiſtat/ abſq̃ꝫ fauore vel timore. vel per
ſonarũ acceptõne/ iudiciũ in cauſa heret
exercere. patet ex tenore cõmiſſionis date
Reuerẽdiſſimis patribꝫ dñis q̃tuor cardi
nalibus. ꝛ alijs de q̃libet natõe. Hoc inſu
ꝑ practicatũ eſt circa inquiſitiõem factam
de papa Johãne. xxiij. ꝛ circa Johannem
huſſ. qui q̃uis eſſet ſtatus parui. habuit
tamẽ fautores plimos fortes actes. et po
tentes. Hoc autem eſt pſpertum et efficax

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

iter ad extirpatõem erroꝝ dũ nullis parci‑
tur. ſed cõſtanter ꝓcedit̃ ad emendatõem
vel ſi corrigi noluerint ad punitionẽ ⁊ ex
terminatõem errantiũ. Alioquin non ſa‑
tis deſtruũtur errores. ſi ꝑmittũtur liberi
⁊ impuniti patentes ⁊ notorij. verbis aut
factis hereſum defenſores. Si pterea pre
dicatoribꝫ catholice veritatis non ſubeſt
plena libertas elucidãdi legẽ ſanctã. Tol
litur ex hoc pñti concilio dictũ phi illiꝰ. q̇
leges compabat tel' araneaꝝ. eo ꝙ debilio
res muſcas retinent trãſmittũt fortiores.

Secunda directio

ſiue ſexta lex in ordine.

Conciliũ generale p̃t ⁊ debet aſſertões
hereticas ⁊ erroneas in fide ⁊ moribꝫ q̇ fue
rũt ⁊ ſunt in ſcãdalũ publicũ diligẽter exa
minare reprobare ⁊ dãnare. etiã nõ facto
prius vel ſimul ꝓceſſu aduerſus aſſertores.
Hoc pluries practicatũ eſt in hoc cõcilio
vt de aſſertõnibꝫ ꝙ cõicandi erãt laici ſub
vtraq; ſpecie Et de iſta aſſertione quilibꝫ
xp̃ianus poteſt ⁊ debet. ⁊c̃. Deniq; tam rõ
nes q̃ ſilitudines manifeſte. ⁊ exẽpla ſan
ctoꝝ ꝓbant idẽ. vt de falſo numiſmate / et
famoſo libello. Tollitur ex hoc ſcandalũ
vel tolli debet eoꝝ qui ꝓ bono acceſſorio
quod in facto cõſiſtit. elucidatõem verita
tis vel impediunt vel ꝑcraſtinant. hoc ãt
procraſtinare quid niſi impedire eſt:

Tertia directio.

Cõciliũ generale p̃t dãnare ꝓpões mul
tas. cũ ſuis autoribꝫ. licꝫ hr̃e gloſas aliq̃s
vel expões vel ſenſus logicales veros poſ
ſint. Hoc practicatũ eſt in hoc cõcilio de
multis articulis ⁊ vicleff ⁊ Joh. huſſ. quo
rũ aliqui poterãt vel de vi logice vel gram
matice. defenſionẽ aliquã recipe. vt in ar‑
ticulis q̇ ſunt indefinite traditi. vel qui lo
quũtur. de poſſibilitate put poſſe logicũ
eſt ⁊ nõ phicũ Vel q̇ poſſent ad aliquẽ ſen
ſum veꝝ trahi. ſi ſeorſum ponerent. Sꝫ
cõciliũ hoc ſolerter attẽdit / prio q: iuxta
hilariũ Intelligẽtia dictoꝝ ex cauſ ẽ aſſu
mẽda dicẽdi. Iterũ illõ Auguſt. Liberis
verbis vtunt̃ phi ⁊ in rebꝫ ad intelligendũ
difficillimis offenſionẽ piarũ auriũ non
ptimeſcũt. Nobis ãt ſcꝫ theologis. ad cer‑
tã regulã loq̇ fas eſt Illõ deniq; vulgatũ
fundamentũ in Ariſtotele ꝙ ſmones ac‑
cipiẽdi ſunt ſm materiã ſubiectã Vñ mo
ralis ſentẽtia ſumit̃ Ea eſt enĩ dine forme
ſubſtãtia vt ꝙ nec in extrema dilabat̃ nec
in ſe extraneũ aliq̇d ipa ſuſcipiat. ſꝫ ſic̃ de
ca ꝑmenides ait. Verũ orbẽ mobilẽ rotat
dũ ſe imobilẽ ipa ꝯſuat. q̇d ſi rões q̃ꝫ nõ
extra peritas ſꝫ intra rei quã tractabimus
ambitũ collocatas agitauimꝰ nihil eſt q̇d
ammirere / cũ platone ſanciẽte didiceras /
cognatos de q̇bꝰ loq̇mur rebꝫ oportere eẽ
ſmones. iij. de cõſolatiõe vlti. pſa in fine.
Silr̃ theologia ſuã hꝫ ꝓpriã logicã ⁊ ſen‑
ſum literalẽ. alr̃ q̃ ſpeculatiue ſcie. Hec
directio vel lex ꝓſuauit hactenꝰ ꝓclarã vni
uerſitatẽ pariſieñ. a pluribꝫ erroribꝫ dum
ſcholaſticos ſuos ſꝑ ad certã regulã fidei
loq̇ iuſſit ⁊ cõpulit Vtinã in alijs ſtudijs
hec diſciplina ſimiliter teneatur. Mala li
bertas eſt male ⁊ erronee loqui poſſe.

Quarta directio

ſiue octaua in ordine.

Cõciliũ generale p̃t ⁊ dꝫ dãnare ꝓpões
m̃ltas vel aſſertões hmõi / q̃uis nõ poſſẽt
ex ſolo ⁊ nudo textu expſſo ſacre ſcripture
patẽter reprobari. ſeclut̃ expõibꝫ doctorũ
vel vſu celebri eccĩe / ⁊ ceteris Hoc practica
tũ eſt in h̃ ↄcilio in m̃ltis aſſertõibꝫ Johã
nis ⁊ vicleff ⁊ Jo. huſſ. imo ⁊ de iſta ꝙ ẽ cõi
candũ ꝑ laicos ſub vtraq; ſpẽ panis ⁊ vini
Hec directio vel lex ꝓſperũ facit iter ad he
reſim ⁊ hereticorũ exterminatõꝫ. qm̃ hereti
ci q̇s vidimꝰ defenſiõeꝫ ſuã vt plimũ acci‑
piũt q: nolunt hereſes abſolute reuocare
ſꝫ tm̃ ↄditionalr̃ ſi videlꝫ ex rigore textꝰ ſa
cre ſcpture cõuincant̃ errare. dicẽtes ꝙ ex‑
põnes doctorũ. decreta decretales ſint apo
criſe. neq; de ill' curãdũ ẽ Hec ãt ꝓſumptõ
q̃ late pateat ad errores. nemo ñ intelligit

Tertia pars princi

palis de via morum vel virtutum
Eclarat; vel narrat; ſcãdal' q̃ttuor
obuiãtibꝫ errorũ extirpatõni. loq̇
mur ꝑ ẽtia ⁊ vltiã pte aliq̇d de remotõe tot
idẽ ſcãdaloꝝ obſtãtiũ moꝝ reformatiõi
in capite ⁊ i mẽbris narrãdo q̃druplicẽ le
gẽ vel directõꝫ practicatã in h̃ ↄcilio. vt ꝑ
ſpeꝝ iter faciat nob̃ deꝰ ſalutariũ noſtroꝝ

Prima directio ſa‑

lutaris in via morum et virtutis.

Concilium generale ſic eſt ſuper pa‑
pam ⁊ aliũ quẽlibet de eccleſia. ꝙ ipſum

papã poteſt deponere pro quocũq3 crimi-
ne. de quo notorie z incorrigibiliter ſcan-
daliſat eccleſia. Hoc eſt practicatũ dudũ
de papa. Joh. xij. et nũc de Joh. xxiij. In
cuius deiectõne nõ inſerit᷑ q᷑ fuerit hereti
cus vel a fide deuius Et ſi ita actũ eſt de ce
dro libani. quare nõ timebit humilis her
ba deſerti? Accuſatus tamẽ inter cetera fu
it z cõuictus q᷑ fuerat notorie ſymoniac⁹.
Ex quo cõfunditur illa quorũdã temeri-
tas. qui papã in collatõne beneficioꝝ nõ
poſſe cõmittere ſymoniã vel diſputabant
vel diffiniebant.

Secunda directio

ſiue decima lex

Conciliũ generale q̃uis nõ poſſit nec
debeat plenitudinẽ poteſtatis papalis cõ
miſſam a xp̃o petro z ſucceſſoribꝫ eius tol
lere vel minuere ſ3 de ea gratias agere deo.
qui cõtulit eamq3 reuereri debet z ample-
cti. Põt nihilomin⁹ vſum p̃tãtis illi⁹ cer-
tis legibꝫ z ſtatutis limitare in edificatõe3
eccleſie. Hoc practicauit p̃ñs conciliũ. tũ
in multis. tum ſpecial'r in hoc q᷑ legem p̃-
fixit in eligendo papã futurũ z ſuis electo
ribus q᷑ Reuerendiſſimũ patrẽ dñm An-
gelũ corario. ob laudabilitatẽ ſue ceſſio-
nis ſpontanee. nullus papa futur⁹ poſſet
eum a collatis. cardinalatu z poteſtate le-
gati p̃ hoc cõciliũ/ deponere. nec eũ ſup̃ p̃
teritis quibuſcũq3 factis quõlibet impe-
tere vel punire. Jure quidẽ z indulgẽti cõ
deſcenſiõe hoc factũ eſt vt exemplũ poſte-
ris detur vltro cedẽdi/ dũ illud efflagitat
eccl'ie vel pia vtilitas. vel vrgẽs neceſſitas

Expedit autẽ nũc ante ſummi pontifi
cis electõem ita fieri circa multa generalẽ
ſtatũ eccleſie cõcernẽtia. In q̃bus ſummi
pontifices vſu3 plenitudinis ſue poteſta
tis paſſim nimis verterũt in abuſum. vt
q2 noluerũt generalia celebrare ꝯcilia Nec
inferioribꝫ p̃latis ordinaria iura relinq̃re
Nõq3 in ſtatutis generaliũ cõcilioꝝ. nũc
caſſando ea. nũc mutãdo. nũc ad libitum
interp̃tando. nũc priuilegia z exceptiões
largiẽdo. palã z abſq3 manifeſta rõe vl' vti
litate deuiarũt Vñ ſic in vſu diſpẽſatio
nũ. ꝯceſſione priuilegioꝝ. innouatõe de-
cretaliũ nõ expedit vſum poteſtatis papa
lis ſic reſtringi. vt in om̃i caſu tali. fiat ad
cõciliũ generale recurſus. p̃pter difficulta
tẽ z raritatẽ ſue ꝯuocatõis. qualis nõ erat

in primitiua eccleſia. q̃ñ cõi cõſenſu dicẽ-
te hieronimo fiebãt om̃ia. Sic non expe
dit talẽ laxatõem fieri q̃ vim z robur gene
raliũ cõcilioꝝ in ſuis cõſtitutõibꝫ paſſim
tollat z eneruet. Cõſiderari poſſet in h̃
loco Areſtote. traditio de triplici policia
Regali ſc3 z monarchica In q̃ vnus bene
preeſt cui tyrann⁹ opponit᷑. Altera eſt ari-
ſtocratia. vbi dominãtur pauci et boni.
cui opponit᷑ oligartia Tertiã ponit tymo
cratiã in qua pp̃l's bene dñatur q̃ oppoſi
tã h3 democratiã Eſſ3 aũt iter iſtas po-
litias illa melior q̃3 aliqua ſingl'aris. que
ex Regali z ariſtocratia cõponeret᷑. vt in re
gno frãcie vbi rex inſtituit p̃lamentũ a q̃
iudicari nõ refugit. Eſſet vero oim optia
z ſaluberrima policia. q̃ triplicẽ hanc bo-
nã complecteret᷑: regalẽ/ ariſtocratiã/ z ty
mocratiã Eſt autẽ generale cõciliũ po-
licia talis cõpoſita h̃ñs ſuã directõe3. ma
gis ex aſſiſtẽtia ſpeciali ſp̃ũſc̃ti. z p̃miſſio
ne Jeſu xp̃i. q̃3 ex natura vel ex humana ſo
la induſtria. Hinc eſt illõ qõ p̃dixim⁹/
q᷑ ip̃3 eſt ſaluberrima z efficaciſſima regl'a
ad regimẽ toti⁹ eccl'ie trãquillũ. vel ꝯſeruã
dũ vel reformãdũ vel inueniẽdũ. tanq̃3 ſu-
prem⁹ z ſufficiẽs legiſlator vniuerſalis et
potẽs epickes. Preterea legitim⁹ z ſecur⁹
nec ſuſpect⁹ rõnabiliter ab aliq̃bꝫ xp̃ianis
cũ p̃cedat oim vel q̃ſi oim cõi cõſenſu vel
aſſenſu. Quid ãt eſt generale cõciliũ ali
as deſcp̃tũ eſt z repeto: Cõciliũ generale
eſt cõgregatio legitia autoritate facta/ ad
aliquẽ locũ. ex om̃i ſtatu hierarchico. toti
us eccl'ie catholice. nulla fideli p̃ſona que
audiri req̃rat excluſa/ ad ſalubriter tractã-
dum z ordinandũ. ea q̃ debitũ regimẽ ei⁹
dem eccl'ie in fide z moribꝫ reſpiciũt. De-
duci poſſet ex hac deſcriptõne cũ p̃cedẽti-
bus qualiter plenitudo poteſtatis papal'
collata eſt a xp̃o. in his que ſupra naturã
ſunt In alijs etiã q̃ leges natural'. canoni
ca z ciuil' ſibi tribuũt vt monarche ſup̃mo
ſtat z cõcordat᷑ cũ p̃ãte cõcilij q̃ dicta ẽ/ q̃
niã in cõcilio papalis p̃tãs icludit᷑. q̃uis
aliter ſit hec p̃tãs in papa aliter in cõcilio
Sicꝫ aliter claues petro tradite ſunt. alit᷑
eccl'ie. Vñ ꝯciliũ in multis q̃ papã reſpi-
ciũt. h3 autoritatẽ cõſiliatiuã z dictatiuã/
papa exercitatiuã z executiuã Nõ eni poſ
ſet cõciliũ p̃ ſeip̃3. vel abſoluere in foro cõ
ſciẽtie vel p̃ſbiteros ordiare. vel corp⁹ xp̃i
ꝯficere. vl' õbellare manu armata ifideles

ꝛ ita de multis. ſed ad ipꝫ ſpectat circa hec
huiuſmodi cōſulere vel dictare/ cuiꝰ dicta-
mini q̄ repugnat cōtumaciter/ repugnat
ſpiritui ſancto/ cuius eſt ipm cōciliū in di-
ctando vel cōſulendo dirigere. Exemplū
in homine. vbi rō poteſtatē habꝫ dictati-
uā ꝛ ꝯſiliatiuā volūtas exercitiū ꝛ executōꝫ

E

Tertia directio.

Conciliū generale pt de diſſenſiōibus
ꝛ guerris inter pricipes xpianos ſeuiētes
in pniciē totius xpianitatis ꝛ pditōis ho-
minū in aīa ꝛ corpe. autoritate legitima
cognoſcere. probibēdo eis vias facti ꝛ ad
ſuſcipiendū vias iuris ꝛ rōis p cēſuras ec-
cleſiaſticas cōpellendo. Hoc practicare
ꝓpoſuit Sereniſſimus rex rhomanoꝝ ſp
Auguſtꝰ qui puſq̄ recederet ab hoc cōci-
lio ad locū conuētōis cū rege Aragonū. et
petro de luna. orōem ad deputatos habu
it. om̄i religioſa pietate. ꝛ vera xpiana reli-
gione pleniſſimā. quā his auribꝫ nō ſine
pia cōpunctōe letus audiui. Narrauit il-
lic ꝓpoſitū ſuū eſſe. tēdere poſt ſedatōꝫ ſciſ
matis. ad pacificatōꝫ Regū Francie ꝛ An
glie: maxime p autoritatē huiꝰ cōcilij Nar
rauit de pacificatōne Regis polonie cum
prutenis. Dehinc de paſſagio hieroſoli-
mitano precedēte pacificatōe regis polo-
nie ꝛc̄. Fundamētū ſeu regulā pcurauit
inducēdo quālibꝫ ptiū/ vt ſe generali con
cilio. ſueq̄ diffinitiōi prorſus ſummitte-
rēt. cuiꝰ autoritati ipſemet rex/ quēadmo-
dū tūc ꝛ pluries antea. ſub atteſtatōe diui
ni nōis preſtatus eſt debebat ꝛ volebat eē
ſubiectꝰ. ꝛ hoc in ſpeculū ꝛ exēplar eternū
cuiuſlibet principis catholici tempalis.

Quarta directio ſi-
ue lex duodecima ꝛ vltima.

Conciliū generale pt ꝛ debꝫ cōſtituere
crebriorē generaliū cōcilioꝝ celebratōem
q̄ retroactis tpibꝫ fuerint celebrata. vt de
decēnio in decēniū. ꝑfica futuris ſummis
pōtificibꝫ iſta lege. quā trāſgredi nō liceat
Fundat̄ in p̄miſſis hec cōſideratio ꝛ p ar-
gumentū ex oppoſitis. qm̄ ſi tot ꝛ tā enor-
mia diſcrimina ꝓuenerūt eccl'ie dei dū ceſ
ſatū eſt a cōcilijs generalibꝫ/ q̄nta demum
erit ſalutaris vtilitas ex freq̄ntiori celebra
tione/ ꝑſpicuū eſt Quis itaq̄ neſciat q̄ iſti
ſupiorū pctā minꝰ vigebūt. dū minorē ſi-
bi ſentiēt eſſe peccādi licētiā. vel ipunitatꝭ

ſpem/ dū ſcꝫ reddituros ſe rōem corā iudi
ce ſuo. generali cōcilio ꝑſpiciēt. Sūt q̄p-
pe nōnulli. q̄ etſi deū nō timent/ hoies ta-
mē reuerēter. Deniq̄ ſi nō ſit aſſidue lex
viua. dirigens regēs ꝛ actuans leges mor
tuas ad effectū. ipſe nō ſatis pficiūt. vñ et
phs tradere ſatagēs mediū virtutꝭ nō po-
tuit illud efficaciꝰ inuenire q̄ vt diceret p
ut ſapiēs iudicabit. Potuerāt ex p̄miſ-
ſis oībus velut ex fundamentalibꝫ q̄buſ-
dā regulis directōibꝫ ꝛ ſignis in via māda
toꝝ dei leges elici pticulariores. ad tollē-
dū ſcandala impediētia proſpeꝝ iter pacꝭ
fidei ꝛ virtutis. ad ſedatōem ſciſmatū quo
ad primū. ad extirpatōnem erroꝝ q̄ ad ſe-
cundū. ꝛ ad reformatōꝫ moꝝ q̄ ad tertiū.
ſed neq̄ tps neq̄ locus ſufficiūt. Quia te
tigerūt inſup multa ex eis prudētes ꝛ ſtu-
dioſi ſuis in ſcriptis Quia rurſus debent
hmōi leges ꝛ cōſtitutōes pticulares. magꝭ
p mutuā collatōem oīm de cōcilio agitari
tractari ꝛ diffiniri. iuxta regionum aut pa
triarū varietatē. Quia deniq̄ decreta ꝛ de
cretales viderētur abūdanter ſufficere. ſi
p legem viuā fierꝫ efficax executio Alioq̄n
multiplicatio conſtitutionū hmōi. etiam
penaliuꝫ. q̄nq̄ plus onerat ꝛ aggrauat q̄
ſubleuet aut pficiat. Faciamꝰ tandē in
orōe finē verbis. vt cꝫ reuolet ad cꝫ. ꝛ dica
mus obſecrātes. Proſpeꝝ iter faciat no-
bis deus ſalutariū noſtroꝝ Iter nedū ter
reſtre ſed ſpūale ꝛ celeſte. iter eternitatꝭ ad
deū ſalutariū noſtrorū qui eſt deus bene-
dictus in ſecula. Amen. Finit

Libellus de aufe-
ribilitate pape ab eccleſia Johānis de ger
ſon Cancellarij pariſieñ.

F

Veniet autē dies cuꝫ auferet̄ ab
eis ſpōſus Marci. ij Circa quē
tertiū pro materia nūc currente
Querit̄. Si auferibilis ſit ſpō
ſus eccleſie a filijs ſuis vel ab ea Et ponāt̄
hic conſideratōnes. xx.

Prima cōſideratō

Auferibilis nō eſt ſponſus eccleſie
chriſtꝰ homo. ab ipſa tota eccleſia
lege ſtāte Siquidē caput eccleſie
xps ē. ad eph. iiij. ꝛ coloſ. i. et. ij Puto aūt
nemo cōceſſerit q̄ abſq̄ capite valeat pma
nere corpꝰ aliq̄d vex vel miſticū Sꝫ eccl'ie
corpꝰ miſticū manere ſp vſq̄ ad ꝯſūmatōꝫ